

Maria SÂRBU

Catedra UNESCO, la dimensiunea artistică și pedagogică

Activitatea Catedrei UNESCO a Institutului Internațional de Teatru, organism, cu sediul în România, înființat în 1995 de Congresul Mondial al Teatrului, s-a desfășurat ani buni pe o platformă consolidată o dată cu derularea a două programe internaționale de mobilitate academică în domeniul teatrului. Acest departament al școlilor de teatru – cele mai reprezentative din lume – a fost conceput ca un liant al comunicării în plan profesional a lumii universitare, debutul bazându-se pe organizarea de ateliere, cursuri, stagii internaționale, pe editarea unei reviste la nivel internațional, pe înregistrarea, pe format electronic, a atelierelor, cursurilor. De câțiva ani, Sinaia și Bușteni au devenit locuri de întâlnire, de discuții, de împărtășiri profesionale între tineri creatori, alături de ei fiind cadre universitare, care prin coordonarea programelor aveau să constate, de la an la an, utilitatea acestui organism internațional, cu predilecție teatru și cultura civilizațiilor. Locația, la București, a Catedrei UNESCO, inclusiv funcția de director pe care o deține profesorul Corneliu Dimitriu, a fost decisă de același Congres Mondial al Teatrului, iar mai târziu, în 2003, Executivul României a „fixat” secretariatul în țara noastră, alocând o sumă de bani pentru cheltuieli administrative. Dincolo de această recunoaștere și intervenție pentru cheltuielile administrative, i s-a cerut Catedrei UNESCO să desfășoare, până în anul 2007, un program de promovare a teatrului românesc în lume. Astfel, împreună cu regizori și actori consacrați, s-a început realizarea unor producții pentru a fi prezentate în străinătate. În acest scop, s-au finalizat, în vara anului 2004, trei proiecte, a căror rezonanță avea să pună amprenta pe întreaga activitate a Catedrei UNESCO. La mijlocul lunii iulie, în cadrul atelierelor internaționale de regie de teatru, pe care le conduce Cătălina Buzoianu, coordonatoarea Departamentului Teatru și producții teatrale al catedrei, a fost prezentat spectacolul *Tatăl* de August Strindberg, cu o distribuție reprezentativă – Virgil Ogășanu, Valeria Ogășanu, Marius Chivu și câțiva tineri actori, iar Teatrul Bulandra s-a arătat interesat de acest spectacol, pentru a-l introduce în repertoriu în stagiunea 2004–2005. Scenografia aparține creatoarei portugheze Salome Letras. Urmează să fie anunțate traseele internaționale cu această montare. La numai două săptămâni de la aducerea la rampă a *Tatăl*-ui, la Bușteni a avut loc o altă premieră, în opinia lui Corneliu Dimitriu – *foarte interesantă din perspectiva conjuncției dintre regizor și autor*. Yuri Kordonski, profesor și regizor în SUA, care a realizat pe scena de la „Bulandra” trei memorabile spectacole, a lucrat, în vara acestui an, cu Mariana Mihuț și Victor Rebengiuc, *Conu' Leonida față cu reacțiunea* de I.L.Caragiale. S-a dorit ca să vină un regizor străin și să-l citească pe Caragiale. Iar Kordonski știe să citească autorii, în special pe cei clasici. Cătălina Buzoianu, care l-a avut pe Kordonski la atelierul de regie de la Bușteni, a fost impresionată de cum a sunat textul lui Caragiale în spectacolul tânărului creator: *textul a sunat atât de*

actual și a fost o radiografie atât de exactă a unui spirit, din păcate încetățenit la noi, și care te pune pe gânduri și te face să te întrebi dacă nu trebuie să lupți mai mult împotriva acestui spirit care poate îneca ceea ce este bun.

Cea de-a treia producție a verii a reprezentat o noutate absolută. Este vorba de un proiect adresat programului francofon al Catedrei UNESCO, un spectacol realizat în limba franceză cu nume importante ale scenei românești – Maia Morgenstern, Horațiu Mălăele, Mircea Rusu, cu tineri și talentați actori precum Filip Ristovski, Monica Târnăcop, Oana Dicu, fiind invitați și doi interpreți din Franța – Tania Sourseva și Hancen Jacques. Această producție româno-franceză s-a intitulat *Primul om*, o adaptare după ultimul roman al lui Albert Camus, dramatizarea și regia aparținând Cătălinei Buzoianu. Decorurile au fost semnate de Lia Perjovschi, costumele – de Imelda Manu, coregrafia aparține Mălinei Andrei, iar muzica lui Tom Brânduș. Lucrat la Bușteni, spectacolul s-a jucat în avanpremieră, la începutul lunii septembrie, două seri la rând, la Castelul din Lourmarin (din apropierea orașului Marsilia), acolo unde este înmormântat scriitorul și unde trăiește astăzi fiica lui, Catherine Camus, cel mai emoționat spectator din cei circa patru sute aflați, la prima reprezentare, pe esplanada castelului. Emoțiile lui Catherine Camus erau motivate: *Primul om* al lui Camus este un roman autobiografic. Au colaborat la realizarea acestui spectacol, alături de Catedra UNESCO, și Association Europeenne France–Roumanie „Mnemosyne“, Institutul Cultural Român de la Paris și Fondation du Chateau de Lourmarin. Exact la un an de la aprobarea programului de promovare a teatrului românesc în străinătate – pe data de 6 septembrie – *Primul om* a avut premiera la Paris, la Theatre Le Ranelagh. Urmează ca spectacolul, de data aceasta în limba română și cu înlocuirea celor doi actorilor francezi, să fie prezentat la București.

În cadrul aceluiași program, s-a realizat anul trecut, la Sinaia, un spectacol reușit al Ancăi Maria Colțeanu – *Lecția* de Eugen Ionescu, iar în prezent sunt în lucru alte două producții: *Domnișoara Julia* de Strindberg și un spectacol de Cehov, pus în scenă de un regizor din Sankt Petersburg, cu Daniela Nane și Mircea Gheorghiu, cărora li s-a alăturat un grup de tineri actori, absolvenți ai Facultății de Actorie din Galați. În 2005, va începe itinerarea tuturor spectacolelor din acest program în diferite centre culturale.

Componenta artistică a activității Catedrei UNESCO necesită, fără îndoială, efort organizatoric dar și financiar. Există subvenții, însă se caută și finanțări, sponsorizări, facilități, gratuități, voluntariate.

Dimensiunea pedagogică a unuia dintre programele internaționale ale Catedrei se desfășoară de obicei vara, ținându-se cont de programul școlilor de pe cinci continente, ceea ce nu este ușor. Vacanța începe, în general, la 15 iunie și durează până în jurul lui 1 septembrie. Cătălina Buzoianu, care a creat atelierul de regie din cadrul Catedrei UNESCO, are o mulțumire sufletească deplină, lucrând cu studenți sau tineri creatori de pe diferite continente. Această desfășurare de forțe, în opinia sa, globală, a avut momente spectaculoase în fiecare an și de fiecare dată școlile de teatru au o anumită temă, prezentându-se creații independente, care pot fi chiar spectacole, iar atunci când este implicat și un regizor, rezultă spectacole extraordinare și toate aduse într-un festival. Cătălina Buzoianu consideră momentul cel mai important în această muncă faptul că s-a creat un dialog al școlilor de teatru și un dialog al tinerilor creatori din respectivele școli de teatru. De aceea, a ținut mult la propulsarea atelierului

de regie, în jurul căruia s-a format un nucleu de tineri regizori din toată lumea, care au lucrat împreună și cu grupurile lor de actori în cadrul unor work-shop-uri *benefice în ce privește viitorul teatrului*, fiind astfel o *varietate de abordări ale fenomenului teatral actual și al implicării vieții în teatru*. Ideile din acest atelier au fost materializate, de exemplu, în spectacolul *Leția* de Anca Maria Colțeanu, în 2003 și care a fost apreciat nu numai în țară, căci s-a jucat în cadrul Festivalului Național de Teatru „I.L.Caragiale”, dar și la Sofia, în Mexic, unde a fost itinerat. A avut succes și spectacolul, tot de anul trecut, din cadrul atelierului de regie, *Așteptându-l pe Godot* (tema atelierului fiind *Ionescu și Beckett*) al unui tânăr regizor și profesor din Portugalia, cu doi actori tineri portughezi și cu două studente de la Facultatea de Actorie din Galați, iar scenografia realizată de Imelda Manu. Anul acesta tema atelierului a fost *Strindberg*, Cătălina Buzoianu susținând zece cursuri-atelier, cu asistența coregrafei Mălina Andrei și a compozitorului Mircea Florian.

Ion PARHON

Pe urmele lui Camus

Premieră mondială pe pământ francez

Sub egida catedrei UNESCO, a Institutului Internațional de teatru, condusă de profesorul **Corneliu Dumitriu**, au fost elaborate cinci proiecte de spectacole menite să vadă lumina scenei în țară, dar și în străinătate, cu sprijinul financiar și organizatoric nemijlocit oferit de Ministerul Afacerilor Externe. Au cunoscut deja bucuria impactului cu publicul spectacolele cu *Leția* de **Eugen Ionesco**, *Tatăl* de **A. Strindberg**, și *Conu' Leonida față cu reacțiunea* de **I. L. Caragiale**, urmând ca în scurt timp să vadă luminile rampei reprezentațiile cu *Pescărușul* de **A. P. Cehov**, și *Domnișoara Julia* de **A. Strindberg**. Cel mai ambițios proiect a fost, însă, acela cu *Primul om* după romanul cu același titlu, de **Albert Camus**, în adaptarea și regia **Cătălinei Buzoianu**, care, după repetiția generală de la Bușteni, a cunoscut deja marile emoții și satisfacții ale avanpremierei de la Lourmarin (două reprezentații) și ale **premierei mondiale** de la Paris, din 6 septembrie a. c.

Spectacolul reunește unele pasaje autobiografice din roman cu fragmente din *Mitul lui Sisif*, *Vara*, *Omul revoltat*, *Fața și reversul* ori cu însemnări inedite, pe care le-a pus la dispoziție chiar doamna **Catherine Camus**, fiica scriitorului, aceea care avea să și supervizeze scenariul acceptat totodată de Editura Gallimard. Gândit într-o formulă cinematografică, cu permanenta împletire dintre acțiunile reale și reflecțiile marelui scriitor, ori dintre prezent și trecut, dar și cu imagini filmate, vizând fie atmosfera din Alger sau din Sudul Franței, fie „supliciu” lui Sisif, pe care, însă, în viziunea lui Camus „ni-l putem imagina fericit”, spectacolul oferă nu puține momente de *glissando* între asprime și